

STANOWISKO
KRAJOWEJ RADY SĄDOWNICTWA

z dnia 10 marca 2017 r.

w przedmiocie zarzutów grupy posłów na Sejm RP
sformułowanych we wniosku do Trybunału Konstytucyjnego
dotyczącym wyboru kandydatów na stanowisko Pierwszego Prezesa Sądu Najwyższego

W związku z treścią zarzutów grupy posłów na Sejm RP, zgłoszonych we wniosku do Trybunału Konstytucyjnego (sygn. akt K 3/17) w sprawie zgodności z Konstytucją przepisów o wyborze kandydatów na stanowisko Pierwszego Prezesa Sądu Najwyższego, Krajowa Rada Sądownictwa stwierdza, co następuje.

Zdaniem wnioskodawców, przyznanie Zgromadzeniu Ogólnemu Sędziów Sądu Najwyższego kompetencji do określenia regulaminu w sprawie wyboru kandydatów na Pierwszego Prezesa Sądu Najwyższego jest niezgodne z art. 2 Konstytucji oraz art. 183 ust. 2 w związku z art. 183 ust. 3 Konstytucji RP. Wnioskodawcy twierdzą, że całość reguł dotyczących wyboru kandydatów na Pierwszego Prezesa Sądu Najwyższego powinna zostać szczegółowo określona w ustawie. Wnioskodawca zaskarżył również uchwałę Zgromadzenia Ogólnego Sędziów Sądu Najwyższego z dnia 14 kwietnia 2003 r. w sprawie regulaminu wyboru kandydatów na stanowisko Pierwszego Prezesa Sądu Najwyższego, zarzucając jej niezgodność z art. 2 i art. 183 ust. 2 w związku z art. 183 ust. 3 Konstytucji RP przez to, że wkracza w materię ustawową. Z takim stanowiskiem nie sposób się zgodzić. W ocenie Krajowej Rady Sądownictwa, przyznanie Zgromadzeniu Ogólnemu Sędziów Sądu Najwyższego prawa samodzielnego określenia technicznych reguł wyboru kandydatów na stanowisko Pierwszego Prezesa Sądu Najwyższego dowodzi, że przyjmując w 2002 r. ustawę o Sądzie Najwyższym, Sejm RP – w omawianym tutaj zakresie – uszanował zasadę odrębności władzy sądowniczej od innych władz i nie próbował ograniczać niezależności organów sądowych. Wbrew twierdzeniom wnioskodawcy, zasada prymatu ustawy oraz domniemania regulacji kompetencji organów państwowych w drodze ustawy nie oznacza, że ustawodawca nie może przekazać określonej kategorii spraw do uregulowania w drodze aktów niższego rzędu, w tym w drodze aktów wewnętrznie obowiązujących. Dotyczy

to zwłaszcza spraw o charakterze technicznym i organizacyjnym. Nie można się również zgodzić z twierdzeniem, jakoby brak szczegółowego przepisu konstytucyjnego upoważniającego ustawodawcę do przekazania określonej sprawy do uregulowania w akcie o charakterze wewnętrznym, wykluczał taką delegację. Przyznanie wnioskodawcy racji oznaczałoby, że akty prawa wewnętrznego mogą być wydawane wyłącznie na podstawie wyraźnego upoważnienia zawartego w samej Konstytucji i dowodzi nieznamości systemu źródeł prawa w Polsce. W omawianym zakresie ustawodawca skorzystał natomiast z dyspozycji art. 93 Konstytucji RP, który dopuszcza wydawanie aktów prawa wewnętrznego na podstawie ustawy (zob. wyrok TK z 1 grudnia 1998 r. o sygn. akt K 21/98, OTK 1998, Nr 7, poz. 116). Należy przypomnieć, że akty prawa wewnętrznego stanowią uzupełnienie aktów prawa powszechnie obowiązującego. Zgodnie z Konstytucją akty te mają ograniczoną sferę oddziaływania, ponieważ mogą być nimi związane tylko i wyłącznie jednostki organizacyjnie podległe organowi wydającemu taki akt. W orzecznictwie Trybunału podkreśla się, że akty te w żadnym wypadku nie mogą wiązać podmiotów, które nie są podległe wydającemu organowi (zob. wyrok TK z 19 października 2010 r. o sygn. akt K 35/09, OTK ZU nr 8/A/2010, poz. 77). Niewątpliwie, uchwała Zgromadzenia Ogólnego Sędziów Sądu Najwyższego z dnia 14 kwietnia 2003 r. w sprawie regulaminu wyboru kandydatów na stanowisko Pierwszego Prezesa Sądu Najwyższego nie wiąże żadnego podmiotu spoza struktury Sądu Najwyższego. Z przepisów tej uchwały nie wynikają żadne prawa i obowiązki, przyznawane lub nakładane na obywateli ani też uchwała ta nie reguluje sposobu realizacji kompetencji innych organów państwa niż Zgromadzenie Ogólne Sędziów Sądu Najwyższego. Uchwała ta odnosi się wyłącznie do kompetencji przysługującej samemu Zgromadzeniu Ogólnemu, dotyczącej wyboru i przedstawiania kandydatów na stanowisko Pierwszego Prezesa Sądu Najwyższego. Należy ponadto wyraźnie podkreślić, że Regulamin w sprawie wyboru kandydatów na Pierwszego Prezesa Sądu Najwyższego nie jest aktem samoistnym, a jego przyjęcie nastąpiło na podstawie wyraźnego przepisu ustawy o Sądzie Najwyższym.

Wnioskodawca zarzucił również, że art. 16 § 1 pkt 3 ustawy o SN oraz uchwała Zgromadzenia Ogólnego Sędziów Sądu Najwyższego z dnia 14 kwietnia 2003 r. w sprawie regulaminu wyboru kandydatów na stanowisko Pierwszego Prezesa Sądu Najwyższego – w zakresie, w jakim nie przewidują wydania uchwały przez Zgromadzenie Ogólne Sędziów Sądu Najwyższego w sprawie wyboru kandydatów na stanowisko Pierwszego Prezesa Sądu Najwyższego – są niezgodne z art. 2 w związku z art. 183 ust. 3 Konstytucji RP. Należy

zatem wyraźnie podkreślić, że Konstytucja RP w niektórych przypadkach wyraźnie wskazuje, że określona kompetencja organu kolegialnego powinna być realizowana w formie uchwały. Wymóg taki znajduje się w szczególności w art. 90 ust. 4, art. 93 ust. 1, art. 98 ust. 3, art. 107 ust. 2, art. 116 ust. 2, , art. 121 ust. 2 i 3, art. 131 ust. 2 pkt 4, art. 145 ust. 2 i 3, art. 156 ust. 2, art. 158, art. 213 ust. 2 oraz w art. 226 ust. 2 Konstytucji RP. W takich sytuacjach oczywiście jest zatem, że realizacja kompetencji określonych w powyższych przepisach musi przybrać formę odrębnego aktu publicznoprawnego. Jednak wbrew stwierdzeniom wnioskodawcy, wybór przez Zgromadzenie Ogólne Sędziów Sądu Najwyższego kandydatów na stanowisko Pierwszego Prezesa Sądu Najwyższego nie musi mieć formalnego odwzorowania w formie uchwały, stanowiącej odrębny dokument urzędowy. Gdyby ustrojodawca chciał nałożenia na Zgromadzenie Ogólne Sędziów Sądu Najwyższego obowiązku sporządzenia odrębnego dokumentu uchwały w omawianym zakresie, wprowadziłby taki wymóg – podobnie jak w przypadku wymienionych wcześniej sytuacji.

Przed wszystkim jednak trzeba podnieść, że brak odrębnego dokumentu uchwały ani też brak w przywołanych przez wnioskodawcę przepisach ustawy i regulaminu określenia „uchwała” nie oznacza, że Zgromadzenie Ogólne Sędziów Sądu Najwyższego nie wydało uchwały, rozumianej jako forma działania organu kolegialnego. Każde bowiem rozstrzygnięcie podejmowane przez organ kolegialny w wyniku głosowania jego członków jest uchwałą, nawet jeśli przepisy nadają temu rozstrzygnięciu inną nazwę lub w ogóle kwestię nazwy pomijają. To, jaki dokument urzędowy potwierdza fakt podjęcia uchwały i jej treść, ma znaczenie wtórne. Analiza regulacji występujących w tym zakresie w polskim porządku prawnym dowodzi, że podjęcie uchwały i jej treść może być stwierdzona zarówno w formie odrębnego dokumentu uchwały, jak i np. w formie odpowiedniego zapisu w protokole posiedzenia organu podejmującego uchwałę. Wnioskodawca nie dostrzega bowiem okoliczności zasadniczej: różnicy między podjęciem uchwały, a formą dokumentu stwierdzającego tę czynność. Zgromadzenie Ogólne Sędziów Sądu Najwyższego podjęło zatem uchwałę o wyborze i przedstawieniu kandydatów na Pierwszego Prezesa Sądu Najwyższego.

Ostatni zarzut wnioskodawcy dotyczy § 8 Regulaminu wyboru kandydatów na stanowisko Pierwszego Prezesa Sądu Najwyższego. W ocenie wnioskodawcy Konstytucję RP narusza przepis, zgodnie z którym to Przewodniczący Zgromadzenia Ogólnego Sędziów Sądu Najwyższego przedstawia Prezydentowi RP wyniki wyboru kandydatów na stanowisko Pierwszego Prezesa Sądu Najwyższego – nie zaś Zgromadzenie Ogólne. Ten zarzut jest

wynikiem niedostrzeżeniu roli Przewodniczącego Zgromadzenia Ogólnego oraz celów zaskarżonego przepisu. Regulamin ma charakter wyłącznie technicznych ram postępowania wyborczego. Z przepisu § 8 Regulaminu wynika jedynie, że czynności przekazania Prezydentowi RP listy kandydatów na stanowisko Pierwszego Prezesa Sądu Najwyższego dokonuje Przewodniczący Zgromadzenia. Dokonuje tego na podstawie decyzji Zgromadzenia Ogólnego Sędziów Sądu Najwyższego. Podczas głosowania nad kandydaturami na stanowisko Pierwszego Prezesa Sądu Najwyższego, to sędziowie Sądu Najwyższego realizują konstytucyjną i ustawową kompetencję Zgromadzenia Ogólnego Sędziów Sądu Najwyższego do przedstawienia Prezydentowi RP kandydatów na stanowisko Pierwszego Prezesa Sądu Najwyższego.

Niezasadność zarzutów sformułowanych przez wnioskodawcę uniemożliwia już wydanie przez Trybunał Konstytucyjny w sprawie z tego wniosku orzeczenia o charakterze aplikacyjnym. Należy jednak przypomnieć, że w orzecznictwie Trybunału Konstytucyjnego orzeczenia aplikacyjne są środkiem o charakterze *damage control* i mają na celu stworzenie reguł, które sprawią, że orzeczenie o niezgodności z Konstytucją nie będzie się wiązało z gorszymi skutkami dla porządku prawnego niż sama niekonstytucyjna norma (zob. wyrok TK z 24 października 2007 r. o sygn. akt SK 7/06, OTK ZU 2007, nr 9A, poz. 108 – w orzeczeniu tym TK stwierdzając niekonstytucyjność ówczesnych ram prawnych instytucji asesora sądowego przyjął, że „czynności asesorów sądowych (...) nie podlegają wzruszeniu na podstawie art. 190 ust. 4 Konstytucji”, a aplikacja ta miała na celu zapewnienie stabilności obrotu prawnego). Żądanie wydania przez Trybunał orzeczenia aplikacyjnego o treści sugerowanej przez wnioskodawcę zostało natomiast sformułowane w dokładnie przeciwnym kierunku.

Należy przy tym zauważyć, że w żadnym miejscu w uzasadnieniu tego wniosku nie stwierdzono, by kandydaci na stanowisko Pierwszego Prezesa Sądu Najwyższego zostali wyłonieni przez inny podmiot niż Zgromadzenie Ogólne Sędziów Sądu Najwyższego albo by Pierwszego Prezesa Sądu Najwyższego powołał inny organ niż Prezydent Rzeczypospolitej Polskiej. W ocenie Rady ani argumentacja przedstawiona przez wnioskodawcę, ani obiektywne okoliczności faktyczne, nie dają żadnych podstaw do zgłaszania wątpliwości co do legalności powołania Pierwszego Prezesa Sądu Najwyższego.

W ocenie Krajowej Rady Sądownictwa nie ma najmniejszych wątpliwości, że zarzuty podniesione przez wnioskodawcę nie znajdują uzasadnienia w treści norm konstytucyjnych.

Świadczy o tym również treść uzasadnienia wniosku grupy posłów, które nie zawiera argumentacji prawnej odpowiedniej do rangi podnoszonego problemu. Krajowa Rada Sądownictwa przypomina, że zakwestionowane przepisy zostały uchwalone w 2002 r. Na podstawie tych przepisów, na stanowisko Pierwszego Prezesa Sądu Najwyższego: Prezydent RP Aleksander Kwaśniewski powołał Lecha Gardockiego, a Prezydent RP Bronisław Komorowski powołał Stanisława Dąbrowskiego oraz Małgorzatę Gersdorf. Ponadto należy pamiętać, że spośród partii politycznych reprezentowanych w Sejmie RP, za uchwaleniem zaskarżonych przepisów ustawy głosowali wszyscy obecni wówczas na posiedzeniu posłowie należący klubów parlamentarnych: Platformy Obywatelskiej, Prawa i Sprawiedliwości, Samoobrony oraz Sojuszu Lewicy Demokratycznej.